

Tisztelt Magyar Bírói Egyesület!

Alulírottak, mint a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon szolgálatot teljesítő bírák, bírósági titkárok és bírósági fogalmazók a 2024. november 20-án megtartott Országos Bírói Tanács (OBT) ülésen elfogadott és azóta aláírt négyoldalú Megállapodással kapcsolatban az alábbi véleményünket kívánjuk az egyesülettel megosztani:

Teljes mértékben egyetértünk a MABIE által 2024. november 20-án kiadott közleményben foglaltakkal, az abban foglaltakat külön megismételni nem kívánjuk.

Az államszervezet működésének – legyen az akár a közjogilag formális aktusok köre, vagy mint jelen esetben, a közjog által nem meghatározott, nem nevesített keretben megkötött megállapodás – meg kell felelnie az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételnek: a demokratikus jogállamiság kritériumának.

A demokratikus jogállami működés alapja az érintett felek közötti párbeszéd, vita, majd ezeket követően a közösséget érintő döntések szabályozott eljárás mentén történő meghozatala.

Az Alaptörvény fenti rendelkezését tölti meg tartalommal a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 17. §-a szerinti előzetes hatásvizsgálat követelménye.

Természetesen a Megállapodás elfogadásával nem jogszabályalkotás történt, azonban azzal az OBT magára nézve kötelezettséget vállalt a Megállapodásban (esetenként pontatlanul, felületesen) meghatározott tartalmú jogszabályok megalkotásában való közreműködésre.

A jelen Megállapodás nem szabályozott közjogi aktus, de a *pacta sunt servanda* elve alapján az OBT-t nyilvánvalóan kötik az abban foglaltak: minden lehetséges intézkedést – tehát a későbbiekben a közjog által szabályozott jogosítványait is felhasználva – meg kell tennie a kijelölt célok megvalósítása érdekében.

A Jat. 17. §-ában meghatározott előzetes hatásvizsgálat követelményére és a Megállapodáshoz vezető folyamat gyorsaságára figyelemmel kérdéses, hogy az OBT milyen hatásvizsgálati anyagok ismeretében vállalt kötelezettséget (kötelezte magát) a meghatározott tartalmú jogalkotásban való közreműködésre.

Egyetértünk annak sérelmezésével, hogy bár a MABIE elnöke meghívást kapott az ülésre, a folyamat gyorsasága és a tervezet nem nyilvános volta folytán – az egyesület tagságának számára és országos összetételére figyelemmel – a tagság álláspontjának kialakítására és így annak kinyilvánítására sem volt lehetősége az ország legnagyobb bírói érdekképviselői szervezetének.

Önmagában a fentiek is a demokratikus jogállami párbeszéd, vita sérelmét eredményezték.

Álláspontunk szerint a bírói hatalmi ág függetlensége és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 76. § (3) bekezdés a) pontjának a bíróságok költségvetésének előterjesztésével kapcsolatos szabálya alapvetően kizárja az olyan Megállapodás megkötésének a lehetőségét, amely az illetmény rendezését más kérdéssel összekapcsolja.

Ellenkező esetben felmerül annak az esetleges látszata, hogy a Megállapodás illetményrendezésre vonatkozó részének feltétele volt az egyéb kérdésekben történő

megállapodás is, mely nyilvánvalóan alkalmas arra, hogy a bírói hatalmi ág függetlenségébe vetett állampolgári hitet, a bírói ethoszt rombolja.

A Megállapodás jövedelmeket érintő részével kapcsolatban pedig megállapítható, hogy a bírák esetében az illetmény reálértékben történő emeléséről nincs szó.

A 2022-2023. évek kiemelkedő inflációs értékeit (2022: 14,5%, 2023: 17,6%) és a Magyar Nemzeti Bank kedvező, 2025-től évi 3%-os inflációs előrejelzését is figyelembe véve az illetmény Megállapodás szerinti rendezésével a bírák illetménye évek alatt, a 2027. évre legkedvezőbb esetben is csak a 2022. évi szintet éri el, miközben a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján nemzetgazdasági szinten csak ezévből akár 10% körüli reálbér növekedés lehet. Nyilvánvalóan ezzel együtt értékelendő, hogy a korábbi, több lépcsős bírói illetményemelésre is azért került sor, mert a bírósági illetményekben évtizedes távlatban érdemi változás nem volt.

Hangsúlyozottan utalni kívánunk a Megállapodás I.2. pontjára (a méltó munkakörülményeket folyamatosan fenn kell tartani) azzal, hogy a jelen illetményrendezés is azért vált ekkora mértékben szükségessé, mert a jogalkotó az elmúlt 2 évben elmulasztotta azok folyamatos fenntartását.

A Megállapodás II.3. pontja szerinti átlagos jövedelmekkel (bírósági szintek és az egyes bírói beosztásokból adódó, az egyes bírói illetmények között jelentős különbségekre figyelemmel) kapcsolatban utalni kívánunk arra, hogy azok felsorolása (a számtani átlag jellemzői okán) semmilyen releváns információval nem bír, csak a bírói illetmények jelentős növekedésének hamis látszatát kívánja kelteni. Maga a számítás módja sem ismert a számunkra.

Tekintettel arra, hogy semmilyen konkrét tartalmat nem nevesít, a Megállapodás II.5. pontjából nem állapítható meg, hogy a nem jogi végzettségű igazságügyi alkalmazottak megfelelő megbecsülését miként fogja eredményezni az, ha a jogállásuk a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) hatálya alá kerül. Arról nem is beszélve, hogy ez mennyiben erősíti a bíróságok működésének függetlenségét.

Álláspontunk szerint – megfelelő illetmény mellett – a nem jogi végzettségű igazságügyi alkalmazottak megfelelő megbecsülését az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.) hatályos rendelkezései biztosítják.

Sérelmezzük, hogy Megállapodás III.2. pontja azt a vélelmet állítja fel, hogy az eddig csak a szervezeten belül dolgozó bírók és bírósági titkárok ne látnák át megfelelően a – Megállapodás szerint – egyre bonyolultabbá váló életviszonyokat és az összetett jogvitákat.

A Megállapodás III.2. pontjából továbbá nem állapítható meg, hogy az OBT milyen tartalmú jogalkotásban való közreműködésre kötelezte magát: a bírói pályázatok esetében a külső munkatapasztalat csupán hangsúlyosan lesz értékelendő vagy az elvárt lesz.

A bírói korhatár 35 évre emelése, a fogalmazók, bírósági titkárok esetében a diplomás jogász bérekhez viszonyított, az emelés után továbbra is alacsony összegű illetmény (2027-ről beszélünk), a külső munkatapasztalat feltételként állítása és a III.3. szerinti, az egyes jogász hivatásrendek közötti egységes szakvizsgára felkészítő képzés bevezetése együttesen alkalmas

arra, hogy a bírósági fogalmazói beosztást kiüresítse, és a fogalmazói-titkári klasszikus bírósági pálya a gyakorlatban megszűnjön.

Álláspontunk szerint alapvető a 30 éves bírói korhatár és a fogalmazóképzés megtartása, a bírósági fogalmazói pálya (már az első fizetési fokozatban is) a diplomás jogászai illetményeknek megfelelő illetménnyel történő megerősítése. Megjegyezve, hogy a bírósági titkárok képzése is a bírósági szervezeten belül kiemelkedően jónak tekinthető. Ha valami jól működik, miért kell megszüntetni?

Amennyiben a bírói kinevezéshez külső munkatapasztalat előírásra kerül, annak jogszabályi úton történő biztosítása és a szervezeti feltételrendszer kialakítása szükséges, hogy a már szolgálatot teljesítő bírósági fogalmazók és titkárok más jogászai hivatásrendeknél – igazságügyi szolgálati jogviszonyuk megtartása mellett – a szükséges gyakorlatot, munkatapasztalatot megszerezhessék.

A Megállapodás III.4. pontját érintően megállapítható, hogy abból nem olvasható ki, a felek milyen előzetes vizsgálati anyagok alapján jutottak arra a következtetésre, hogy egyes törvényszékek, ítéletábrák munkájukat nem hatékonyan és nem az országos erőforrások megfelelő elosztása mellett végzik, azaz jelen esetben sem állapítható meg az, hogy az OBT milyen adatok alapján kötelezte el magát – a közelebről meg sem határozott tartalmú – jogalkotásban történő közreműködésben.

A járásbíró működésének a törvényszék teljes illetékességi területére történő kiterjesztése esetében sem történt meg a feltételek pontos meghatározása, tehát az OBT ebben az esetben is akként kötelezte el magát, hogy annak pontos körülményei nem tisztáztak. Kiemelendő, hogy a már kinevezett bírák esetében a munkavégzés helyére történő eljutás feltételeinek nem megfelelő biztosítása, illetve megnehezítése a bírói függetlenség sérelmét is eredményezheti.

Az e) ponttal kapcsolatban pedig megállapítható, hogy újdonságként történő hivatkozása alaptalan, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 347. § (1) bekezdés c) pontja jelenleg is lehetővé teszi az ítélet rövidített indokolását, ha a fellebbezésre jogosultak e jogukról lemondanak.

A fentiekre tekintettel a MABIE általi kezdeményezés esetén támogathatónak tartjuk a következő intézkedéseket is:

A bírák esetében is valódi illetményemelés a MABIE által beadott tervzetnek megfelelően.

Mindenképpen ragaszkodni kell a jövőre nézve történő automatikus illetményemelések garanciális szabályainak rögzítéséhez, minden foglalkoztatási csoportnál. Ennek hiányában 2-3 év múlva ugyanezen méltatlan helyzet áll elő.

A valódi bírói, igazságügyi alkalmazotti és feltételek nélküli illetményemelés elmaradása esetén akár a MABIE által megszervezett, országos intézkedések. A jogszabályok biztosította kereteken belül valamely, a tiltakozásra utaló kitűző, jelzés viselése, tiltakozás más módon megjelenítése, végső esetben a szlovén vagy horvát bírói példa követésének mérlegelése.

A fentiekben kifejtett álláspontunk MABIE honlapján való közzétételéhez hozzájárulunk.

Budapest, 2024. november 26.

dr. Kovács József
elnök

dr. Gáti Péter Gyula
csoportvezető bíró

dr. Márkus Eszter
csoportvezető-helyettes bíró

dr. Gál István
bírószági titkár

dr. Gyuranecz Franciska Zsófia
bírószági titkár

dr. Braun Ibolya
bíró

dr. Sas Tamás
bíró

dr. Varga Nóra
bíró

dr. Morár Szilvia
bíró

dr. Bereczky Sára
bíró

dr. Bárándy Zsófia
bíró

dr. Lakatos Alexandra Anna
bíró

dr. Lajos Katalin
bírószági titkár

dr. Erdei Zsuzsa
bíró

dr. Kozma Gábor
bíró

dr. Szirtes Alexandra Anna
elnökhelyettes

dr. Csépany Kristóf
csoportvezető bíró

dr. Demus Zsuzsanna
bíró

dr. Kruppa Kamilla
bírószági titkár

dr. Pálmai Zsófia
bíró

dr. Beke Andrea
bíró

dr. Pákozdi Zoltán
bíró

dr. Fülöp Natasa Katalin
bíró

Madarasné dr. Molnár Gizella
bíró

dr. Parti Mónika Judit
bíró

dr. Lancsár Károly Bence
bíró

dr. Rác Eszter
bíró

dr. Prokopics Zsófia
bírószági fogalmazó

dr. Hegyi Áron
bíró

dr. Doros Szabina
bíró

dr. Solymári Béla
bíró

dr. Molnár Richárd
bírószági fogalmazó

dr. Cseke Krisztina
bírószági titkár

További 1 fő bíró és 1 fő bírószági titkár csatlakozott a nyilatkozathoz.

